

Креатори економске политике болују од синдрома ароганције и нојеве главе у песку. Они се огледају не само у томе што се „цунами“ светске економске кризе ниподаштавао или чак толико обесмишљавао да су поједини високо позиционирани владини званичници у тој кризи видели значајну прилику за масивнији прилив нових страних greenfield инвестиција и бум српске привреде, него и по томе какве мере економске политике се вуку или боље речено не повлаче. У том контексту, илустративне су и нереалне пројекције владе за ову годину о првобитном расту БДП од 3,5%, потом о нултој стопи раста о чему се причало на Саветовању на Копанику, да би се најзад са Међународним монетарним фондом направила пројекција од -2%. Но, и та пројекција је већ у моменту њеног усвајања преко ребаланса буџета крајем априла, била бајковита, јер су дотадашњи привредни индикатори указивали да ће пад БДП минимално износити 6%.

Уместо да се антиципирају догађаји и правовремено реагује на исте, влада Републике Србије реагује закаснило, што повећава ризике пословања на српском тржишту. На нивоу предузетништва овакав вид деловања познат је под називом менаџерско слепило. И док предузетници за своје неадекватно планирање пословних активности плаћају цех губљењем тржишних позиција и у најгорем сценарију и нестанком са тржишта, то влада Републике Србије наставља са самозаваравањем и заваравањем привреде и становништва без икаквих консеквенци по оне који су главни креатори виртуелних економских пројекција. Нажалост, уместо њих, консеквенце ће сносити и већ их носе привреда и становништво. Продубљује се неликвидност пословања, при чему је држава са својом финансијском недисциплином један од водећих извора неликвидности. Уз очигледан драматичан пад прилива и домаћих и ино поруџбина, та неликвидност додатно добија на замајцу, што угрожава опстанак предузећа, посебно малих и средњих. Пад пословних активности и продубљена неликвидност недвосмислено се негативно рефлектују и на куповну моћ становништва. Ионако скромна, она је неодговорном економском политиком владе Републике Србије, уз негативно дејство екстерног фактора, погоршана. Довољно је видети да се са просечном нето зарадом не могу покрити ни трошкови статистичке стандардне потрошачке корпе, која је иначе далеко од реалног живота и структуре истих потрошачких корпи у развијеним тржишним земљама, па да се илустративно опише животни стандард просечног домаћинства у Србији.

Неодговорност економске политике владе Републике Србије се, поред њене тромости и успореног прихватања реалности, очитује и преко избегавања започињања прометно потребних процеса изградње јаке и стабилне правне инфраструктуре и реструктурирања целокупног јавног сектора. Управо су то процеси који би за крајњу резултанту требали да доведу и до свођења мита и корупције на прихватљиве европске стандарде. Но, уместо тога, управо су ове девијантне друштвене појаве оне које

непрестано бујају, док динамика укупних привредних активности трпи висок степен ерозије. У одсуству јаким и обученим државним институција и правних механизма, у протеклом периоду транзиције привреда је без икакве стратегије и плана приватизована, све је препуштено комбинацији тржишних сила и невидљивих кабинетских руку. Државне институције су само статирале или биле параван преко кога се одвијао процес неконтролисане приватизације, а тиме и и даљег раслојавања становништва. У само таквом амбијенту су и могли настати монополи или картели у појединим привредним делатностима, али и у историју отићи поједина предузећа или пак банке које су имале тржишну перспективу. Док је било приватизационих прихода и било се лако задуживати, то је био и стваран привид лагоднијег и бољег живота и пословне климе у земљи. Но, сада када су ефекти од процеса транзиције више него мршави, а финансијска средства неповратно потрошена у непродуктивне сврхе, то ће и ефекти светске економске кризе на српску привреду бити неповољнији. Њени ефекти би свакако били слабији да је српска привреда окончала или пак привела крају на ефикасан и ефективан начин транзициони процес. Међутим, ништа од тога се није десило.

Може се констатовати да су привреда и становништво ове земље жртве једне неолибералне економске доктрине у којој је све препуштено тржишту. Но, док се таква доктрина и могла примењивати у тржишно уређеним земљама, то она свакако није смела имати прођу у Србији, посебно после деценије санкција и изолације, па чак и физичког уништења производних капацитета. Такође, примена те доктрине у условима слабаших државних институција и неизграђене правне инфраструктуре само је задала смртни ударац домаћој привреди и олакшала реализацију планова крупног капитала на овом тржишту. Под плаштом тржишта, које у својој бити у Србији није ни функционисало, правдале су се ликвидације иних правних субјеката, каматне стопе пословних банака, цене производа у трговачким ланцима, цене некретнина, итд. А тржиште, да би функционисало, мора да има супервизора у виду стабилних институција који ће регулисати оквире одвијања активности на истом, како би правила игре била иста за све и како би се у тој игри штитила права не само свих предузетника и државе, него и запослених, односно потрошача. Међутим, правила игре су била постављена тако да су стимулисале мито и корупцију протежирајући појединачне и партикуларне интересе на пиједестал, а националне интересе на дно пирамиде. Да је то тако, између осталог, види се и по бројним протестима незадовољних радника после неуспелих приватизација.

Такође, растуће задуживање државе на иностраном тржишту после таквог транзиционог периода је показатељ неуспешне економске политике иза које стоје и данас неки његови главни протагонисти у влади Републике Србије. Тако се у односу на 2000. годину, Србија, крајем априла ове године, задужила за скоро 3 пута више. А тај дуг ће даље расти, после *stand by* аранжмана са ММФ-ом и финансијских аранжмана са другим међународним финансијским организацијама и могуће неким владама. Тиме Србија сасвим сигурно улази у зону високе задужености, постајући перманентни

зависник од страних финансијских инјекција без икаквих назнака како би се позајмљена финансијска средства могла вратити. А поставити земљу у такву врсту зависности има и политичке реперкусије по њу, а о томе изгледа мало ко размишља или му толики опсег размишљања није прихватљив. Суштина је изгледа само у куповању времена, а о будућности која већ куца на врата ће се размишљати кад нам она уђе на та врата, а тада већ може бити касно. Тиме, уствари, економска и политичка позиција ове земље могу постати жртве маркетинга базираног на нереалним очекивањима и потезима који су управо у служби таквих очекивања и партикуларних интереса.